

Анализ на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община „Тунджа“

I. Въведение.

Анализът и оценката на потребностите за подкрепа на децата и учениците в община „Тунджа“ е разработен в съответствие с чл.196, ал.1 и ал.3 от Закона за предучилищното и училищното образование и Наредбата за приобщаващо образование, както и с действащото законодателство, свързано с прилагането на политики за закрила и подкрепа на децата и учениците.

Със заповед на кмета на Община „Тунджа“ е сформирана общинска работна група за изготвяне на Анализ на потребностите от подкрепа за децата и учениците в община „Тунджа“, която включва експерти от общинската администрация, директори на детски градини и училища на територията на общината, директора на Центъра за подкрепа за личностно развитие – ОЦИИД „Тунджа“, с. Кабиле, ръководители на социални услуги и др.

Чрез Анализът на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община „Тунджа“ се извършва оценка и се отчитат постиженията и слабите страни в областта на приобщаващото образование на децата и учениците от община „Тунджа“ в периода 2023-2024 г.

Анализът е етап от процеса на разработване на Стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в област Ямбол и от процеса на стратегическо планиране на общинско ниво за периода 2025-2026 г. и поставя вниманието върху необходимостта от преодоляване последиците от негативната демографска ситуация, социално-икономическо състояние, национални и общински политики, свързани с образованието.

Анализът цели да бъдат поставени приоритетите, целите за приобщаващо образование, да се планират конкретните мерки за обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в съответствие с конкретните потребности на всяко дете или ученик в детските градини, училищата и общинския център за подкрепа за личностно развитие на територията на община „Тунджа“ през 2025 и 2026 години.

В обхвата на Анализа са включени всички институции в системата на предучилищното и училищното образование на територията на община „Тунджа“, Общинския център за подкрепа за личностно развитие „Център за изкуство и извънучилищна дейност „Тунджа“, с. Кабиле, община „Тунджа“, социални услуги за деца и ученици.

В процеса на изготвяне на анализа са използвани следните методи и подходи:

Систематизиране на данни, информация, събирани текущо и целево от общинската администрация.

Работни срещи между представители на общинска администрация, директори на образователни институции, Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни, представители на регионални структури на Министерство на образованието, с участието на представители на консултативни съвети на общинско ниво, с ръководители и екипи на социални услуги за деца, социални партньори, кметове и кметски наместници, представители на местни обществени организации, социални услуги и читалища, други заинтересовани страни (родители, ромски образователни сътрудници, здравни медиатори).

На база на предоставената информация е описано текущото състояние, изведени са предизвикателствата във връзка с предоставянето на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците, отчетени са специфичните потребности на конкретни целеви групи за подкрепа, тенденциите и перспективите в развитието на дейностите на територията на община „Тунджа“, както и възможностите и ресурсите за планиране и осъществяване на адекватни мерки за обща и допълнителна подкрепа през новия стратегически период 2025-2026 г.

II. Състояние и предизвикателства.

1. Демографска характеристика на община „Тунджа“ и тенденции.

Демографското състояние на територията на община "Тунджа" не се отличава съществено от посоката и динамиката на демографските процеси в национален мащаб. Населението по данни на НСИ към 31.12.2023 г. е 20 672, в т. ч. 10 450 жени и 10 222 мъже. Негативните демографски процеси в общината са сходни с тези в областта, в Югоизточен район като цяло и в малките населени места в страната.

Част от 44 – те населени места в общината са с положителен естествен прираст, а други – с отрицателен. Четири населени места към 31.12.2023 г. са с население под 100 души - Асеново, Видинци, Драма, Дряново, а към същия период - седем са с население 1 000 и повече души по постоянен адрес - Безмер, Бояджик, Веселиново, Завой, Кукорево, Роза и Тенево. Запазва се тенденцията за намаляване на населението като цяло в общината, както и на застаряване

В някои населени места има увеличаване на населението след преброяването от 2021 г., напр. Веселиново, Стара река, Завой и др. Положителен естествен прираст има при ромското население на общината, което се регистрира в населени места като селата Завой, Веселиново, Кукорево и Хаджидимитрово.

Таблица 1. Естествено движение на населението към 31.12.2023 г. по области, общини и пол.

Области	Живородени			Умрели			Естествен прираст		
	всичко	момчета	момичета	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Общини									
Ямбол	1 053	555	498	2 017	1 080	937	-964	-525	-439
Болярново	28	15	13	95	46	49	-67	-31	-36
Елхово	116	70	46	270	140	130	-154	-70	-84
Стралджа	135	66	69	232	132	100	-97	-66	-31
Тунджа	208	111	97	546	282	264	-338	-171	-167
Ямбол	566	293	273	874	480	394	-308	-187	-121

Източник: НСИ

Таблица 2. Механично движение на населението през 2023 г. по области, общини и пол.

Област Общини	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Ямбол	2 350	1 115	1 235	2 445	1 174	1 271	-95	-59	-36
Болярово	143	75	68	95	42	53	48	33	15
Елхово	294	127	167	305	144	161	-11	-17	6
Стралджа	285	153	132	252	96	156	33	57	-24
Тунджа	876	417	459	463	228	235	413	189	224

Източник: НСИ

През 2023 година в община "Тунджа" е с най-висок механичен прираст (224 души) в област Ямбол.

Неблагоприятни фактори, които влияят върху демографската ситуация са ниската раждаемост, емиграционните и имиграционните процеси протичащи в общината, свързани с липса или ограничени възможности за заетост, продължаване на образованието в други градове или чужбина и др.

Процесите на трудова миграция засягат най-вече младежи и хора в трудоспособна възраст.

Таблица 3: Население под, във и над трудоспособна възраст в Община „Тунджа“ към 31.12.2023 г.

Население под, във и над трудоспособна възраст	Общо	Мъже	Жени
Население	20 672	10 222	10 450
Под трудоспособна възраст	3 057	1 586	1 471
В трудоспособна възраст	10 141	5 680	4 461
Над трудоспособна възраст	7 474	2 956	4 518

По данни на НСИ.

По данни на Дирекция „Човешки ресурси и ГРАО“, родените с постоянен адрес в Община „Тунджа“ през 2024 г. са 212 деца, спрямо 200 деца през 2023 г.

Починалите лица с постоянен адрес в Община „Тунджа“ през 2024 г. са 435, с 18 души по-малко от починалите през 2023 г.

2. Общи данни и характеристика на институциите в системата на предучилищното и училищното образование на територията на община „Тунджа“.

2.1. Детски градини.

През учебните 2023/2024 г. и 2024/2025 г. на територията на община „Тунджа“ предучилищно образование се осъществява в 5 детски градини, като към тях са разкрити целодневни детски групи в други 12 населени места на територията на общината, както следва:

Детска градина „Дечка Сюлемезова“, с. Веселиново, община „Тунджа“ с една изнесена целодневна детска група в с. Чарган;

Детска градина „Изворче“, с. Кабиле, община „Тунджа“ с изнесени целодневни групи в селата Безмер, Дражево и Хаджидимитрово;

Детска градина „Щурче“, с. Кукорево, община „Тунджа“ с изнесени групи в селата Окоп и Победа;

Детска градина „Звездица“, с. Скалица, община „Тунджа“ с изнесени групи в селата Ботево, Бояджик и Роза;

Детска градина „Кольо Тенев“, с. Тенево, община „Тунджа“ с изнесени групи в селата Генерал Инзово, Крумово и Маломир.

С Решение № 293 от Протокол №18 от 26.11.2020 г., т.21 от дневния ред, Общинският съвет „Тунджа“ реши да се въведе и осъществява задължително предучилищно образование и за 4-годишните деца в детските градини на територията на общината. През учебната 2021/2022 г. в задължително предучилищно обучение са обхванати общо 136 деца на 4-годишна възраст, през 2022/2023 г. – общо 119 деца, през учебната 2024/2025 г. са обхванати 113 деца.

От учебната 2021-2022 година в с. Роза е разкрита нова полудневна детска група към Детска градина „Звездица“, с. Скалица, община „Тунджа“. След извършени инвестиции от учебната 2022/2023 г. са осигурени условия за целодневна организация на предучилищното образование на децата в групата.

За всички деца, които са обхванати в общинските детски градини и в подготвителните групи към общинските училища в селата Завой и с. Веселиново е осигурена подкрепа чрез прилагане на интегрирани мерки за осигуряване на достъп до предучилищно образование (отмяна на таксите, осигурен безплатен превоз, социална подкрепа, общностна работа и др.)

През учебната 2022/2023 година в общинските детски градини са сформирани 3 яслени групи и 26 целодневни детски групи. Сформирани са 2 полудневни подготвителни групи в общинските училища в селата Веселиново и Завой. Общо в общинската система на предучилищното образование са обхванати 572 деца.

През учебната 2023/2024 г. и учебната 2024/2025 г. се запазва броят на яслени и целодневни детски групи в общинските детски градини, както и броят на полудневните групи в общинските училища в село Веселиново и село Завой.

През учебната 2023/2024 г. броят на децата в общинските детски градини е 518, а през учебната 2024/2025 г. техният брой е 545.

През учебната 2024/2025 година равният достъп до ранна детска грижа и качествено предучилищно образование е гарантиран чрез 3 яслени групи към общински детски градини, 26 целодневни групи в общинските детски градини и две полудневни подготвителни групи, по една група в общинските училища в селата Завой и Веселиново. Общо в общинската система на предучилищното образование са обхванати 589 деца.

2.2. Общински училища

Мрежата от общински училища осигурява достъп до начално, основно и средно професионално образование и включва две начални училища, 6 основни училища, 1 обединено училище и 1 средно училище:

Начално училище "Васил Левски", с. Завой;
Начално училище "Св. Климент Охридски", с. Крумово;
ОУ "Христо Ботев", с. Ботево";
ОУ "Св. Св. Кирил и Методий", с. Бояджик;
ОУ "Св. Св. Кирил и Методий", с. Веселиново;
ОУ "Св. Св. Кирил и Методий", с. Дражево;
ОУ "Христо Ботев", с. Кукорево;
ОУ "Св. Паисий Хилендарски", с. Роза;
ОБУ „Васил Левски“, с. Тенево ;
СУ „Св. Паисий Хилендарски“, с. Скалица.

В Списъците на средищните детски градини и училища в Република България са включени следните детски градини и училища: Детска градина „Дечка Сюлемезова“, с. Веселиново и целодневна група „Иглика“, с. Чарган - част от Детска градина „Дечка Сюлемезова“, с. Веселиново; Целодневна детска група „Здравец“, с. Победа - част от Детска градина „Щурче“, с. Кукорево, община „Тунджа“; Детска градина „Звездица“, с. Скалица, община „Тунджа“; Детска градина „Кольо Тенев“, с. Тенево и целодневна детска група „Звънче“, с. Маломир - част от Детска градина „Кольо Тенев“, с. Тенево; Основно училище „Св. св. Кирил и Методий“, с. Бояджик; Основно училище „Св. св. Кирил и Методий“, с. Веселиново; Основно училище „Св. св. Кирил и Методий“, с. Дражево; Основно училище „Христо Ботев“, с. Кукорево; Основно училище „Св. Паисий Хилендарски“, с. Роза; Средно училище „Св. Паисий Хилендарски“, с. Скалица; Обединено училище „Васил Левски“, с. Тенево.

Съгласно Решение №23 от 22 януари 2024 г. за приемане на Списък със защитените детски градини и защитените училища в Република България за учебната 2023/ 2024 година, със статут на защитени образователни институции са Основно училище „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Бояджик, Средно училище „Св. Паисий Хилендарски“, с. Скалица, Детска градина „Звездица“, с. Скалица, и целодневни детски групи в с. Бояджик - част от Детска градина „Звездица“, с. Скалица, Детска градина „Кольо Тенев“, с. Тенево.

Средно училище „Св. Паисий Хилендарски“, с. Скалица, община „Тунджа“ е включено в Списъците на иновативните училища в Република България за учебните 2021/2022 г., 2022/2023 г. и 2023/2024 година.

През 2024 г. завърши седмият випуск дванадесетокласници по специалността „Лозаровинарство“ в Средно училище „Св. Паисий Хилендарски“, с. Скалица.

През учебната 2023/2024 година в Обединено училище „Васил Левски“, с. Тенево, успешно е реализиран прием на ученици в една професионална паралелка в 8 клас със срок на обучение 3 години - специалност „Производство на хляб и хлебни изделия“. През учебната 2024/2025 година успешно е реализиран прием на ученици в една професионална паралелка в 8 клас със срок на обучение 3 години по две специалности: специалност „Шлосерство“ (521110 Шлосер, 5211101 Шлосерство - 1 СПК) и специалност „Производство на хляб и хлебни изделия“ (541030 хлебар - сладкар, 5410301 Производство на хляб и хлебни изделия - 2 СПК), включена в актуализиран Списък със специалности от професии, по които е налице очакван недостиг от специалисти на пазара на труда за учебната 2024/2025 година.

В сътрудничество с екипите на общинските училища, се насърчава ученето и реинтегрирането в образователната система и на лица, навършили 16 години и възрастни без начално и основно образование от уязвими групи, вкл. и роми, чрез самостоятелна форма на обучение.

През учебната 2023/2024 г. самостоятелна форма на обучение е организирана за общо 158 лица, навършили 16 години в три общински училища – ОУ „Христо Ботев“, с. Ботево, ОУ „Христо Ботев“, с. Кукорево и Обединено училище „Васил Левски“, с. Тенево.

През учебната 2024/2025 г. самостоятелна форма на обучение е организирана за общо 171 лица, навършили 16 години в три общински училища – ОУ „Христо Ботев“, с. Ботево, ОУ „Христо Ботев“, с. Кукорево и Обединено училище „Васил Левски“, с. Тенево.

Функционирането на средищни и защитени детски градини и училища в общинската образователна инфраструктура е ключово от гледна точка на социалната интеграция и приобщаващото образование на децата и учениците, които живеят в малките населени места на територията на общината. Защитените образователни институции получават допълнително финансиране.

Таблица 5. Брой на учениците в дневна форма на обучение училищата на територията на община „Тунджа“ към 01.1.2021 г., към 01.1.2022 г., към 01.1.2023 г., към 01.01.2024 г. и към 01.01.2025 г.

Брой ученици в дневна форма на обучение в училищата на територията на община „Тунджа“ към ...	01.01.2021 г.	01.01.2022 г.	01.01.2023 г.	01.01.2024 г.	01.01.2025 г.
Ученици 1- 4 клас	445	439	472	475	511
Ученици 5- 7 клас	391	356	333	340	350
Общо ученици от 1 - 7 клас	836	795	805	816	861
Ученици в 8 - 12 клас	97	111	109	100	97
Общ брой на ученици от 1 до 12 клас	933	906	914	916	958

Източник: Национална електронна информационна система за предучилищно и училищно образование – НЕИСПУО, Кампания 2

В десетте общински училища са осигурени условия и се осъществява целодневна организация на учебните занимания, която включва: образователна подготовка, самоподготовка, отдых, занимания по интереси, здравословно безплатно обедно хранене. През последните две учебни години делът на учениците, обхванати в групите за целодневна организация на обучение е над 86 на сто.

Таблица 6: Данни за броя на групите за целодневна организация на обучение и броя на учениците, включени в целодневна организация на учебния ден.

Учебна година	Брой групи за целодневна организация на обучение	Брой на учениците, включени в групите за целодневна организация на обучение
2019/ 2020 г.	38	798
2020/2021 г	35	719
2021/2022 г.	34	701
2022/2023 г.	32	720
2023/2024 г.	33	756
2024/2025 г.	35	745

Във връзка с целодневната организация на обучение Община „Тунджа“ осигурява съфинансиране от общинския бюджет за предоставяне на топъл обяд на ученици от Начално училище „ Васил Левски“, с. Завой и от Начално училище „Св. Климент Охридски“, с. Крумово по проект, който Община „Тунджа“ реализира в партньорство с Областния съвет на Български червен кръст повече от 15 години.

През зимните месеци на учебната 2023/2024 г. в дейностите по проекта са обхванати общо 94 ученици, а през учебната 2024/2025 година – общо 83 ученици от двете начални общински училища. Осигуреното съфинансиране по проекта през бюджетната 2024 г. е в размер на 14 613.60 лв.

В рамките на целодневната организация се осигурява подкрепа на личностно развитие на всяко дете в съответствие с неговите потребности и чрез занимания по интереси.

2.3. Център за подкрепа за личностно развитие - Общински център за изкуство и извънучилищна дейност „Тунджа“ - с. Кабиле.

Повече от 15 години на територията на община „Тунджа“ осъществява дейност Център за подкрепа за личностно развитие - Общински център за изкуство и извънучилищна дейност „Тунджа“, с. Кабиле, в който се провеждат занимания с деца и ученици за развитие на интересите, способностите, компетентностите и изявата в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта.

През учебната 2023/2024 година в Общински център за изкуство и извънучилищна дейност „Тунджа“, с. Кабиле, са сформирани 11 групи по интереси в областта на изобразителното и приложното, като в тях са обхванати 126 деца и ученици.

През учебната 2024/2025 година в Общински център за изкуство и извънучилищна дейност „Тунджа“, с. Кабиле, са сформирани 11 групи по интереси в областта на изобразителното и приложното, като в тях са обхванати 133 деца и ученици.

3. Групи деца и ученици в общинската образователна инфраструктура.

3.1. Данни за деца и ученици със специални образователни потребности в институциите в системата на предучилищното и училищното образование на територията на община „Тунджа“ .

Детска градина	Брой деца със СОП / 2023/2024 уч. г.	Брой деца със СОП / 2024/2025 уч. г.
Детска градина „Изворче“, с.Кабиле, община „Тунджа“	2	4
Детска градина „Щурче“, с. Кукорево, община „Тунджа“	3	2
Детска градина „Звездица“, с. Скалица, община „Тунджа“	1	1
Общ брой деца със СОП в общинските детски градини	6	7
Училище	Брой ученици със СОП	
Основно училище „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Бояджик	7	3
Основно училище „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Дражево	1	1
Основно училище „Христо Ботев“, с. Кукорево	2	2
Основно училище „Св. Паисий Хилендарски“, с. Роза	1	2
Средно училище „Св. Паисий хилендарски“, с. Скалица	9	10
Обединено училище „Васил Левски“, с. Тенево	2	2
Общ брой ученици със СОП в общинските училища:	22 ученици	20

Източник: Национална електронна информационна система за предучилищно и училищно образование – НЕИСПУО, Кампания 2.

3.2. Данни за деца и ученици с хронични заболявания, за деца и ученици в риск и деца и ученици с изявени дарби за учебната 2023/2024 г. / учебната 2024/2025.

По данни на директорите на общинските образователни институции в системата на предучилищното и училищното образование общо:

- 3 деца и ученици са с хронични заболявания;
- общо 56 деца и ученици са в риск;
- общо 82 деца са с изявени дарби.

През учебните 2023/2024 г. и 2024/2025 г. в детските градини и училища на територията на община „Тунджа“ е отчетена висока концентрация на деца и ученици от уязвими групи по критерий "образователно ниво на родителите (настояниците)".

Според информацията, подадена от директорите в НЕИСПУО, модул „Характеристика на средата - образователното ниво и трудовата заетост на семейството“, по-голяма част от общинските образователни институции попадат в пета или четвърта група.

През 2023 г. за работа с деца и ученици от уязвими групи целево от държавния бюджет са получени средства за общо 1476 деца и ученици от 15 общинските

образователни институции, а през бюджетната 2024 година – за 1 438 деца и ученици от 14 общински образователни институции.

III. Приобщаващо образование в общинските детски градини, училища и Център за подкрепа за подкрепа за личностно развитие – Общински център за изкуство и извънучилищна дейност „Тунджа“, с. Кабиле, община „Тунджа“.

Общата и допълнителната подкрепа се осигурява там, където са децата и учениците – в детските градини, училищата и в центъра за подкрепа за личностно развитие.

В случаите по чл.111, ал.1, т.1 от Закона за предучилищното и училищното образование - в домашни или в болнични условия, а при необходимост от разширяване на общата и допълнителната подкрепа, която се осигурява в детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие, и в зависимост от спецификата на дейностите - и от разстояние в електронна среда чрез използване на средствата на информационните и комуникационните технологии.

В ситуации, когато поради извънредни обстоятелства присъственият образователен процес в образователните институции е преустановен, в Закона за предучилищното и училищното образование и Наредбата за приобщаващото образование са регламентирани реда и условията за осъществяване на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в зависимост от спецификата ѝ, доколкото и ако е възможно, от разстояние в електронна среда.

За осъществяване на общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие в детските градини и училищата на територията на община „Тунджа“ работят педагогически специалисти като психолог, логопед, педагогически съветник, ресурсен учител и др. според потребностите на детето.

По-голяма част от специалистите са осигурени от Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование /РЦПППО/ - гр. Ямбол.

През учебната 2023/2024 г. ресурсно подпомагане на 7 ученици със СОП е осигурено от Основно училище „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Бояджик и на общо 9 ученици от Средно училище „Св. Паисий Хилендарски“, с. Скалица.

Психолози, педагогически съветници, логопеди, социални работници и образователни медиатори са наети, като финансирането е осигурено от бюджетите на образователните институции и по проекти с осигурено външно финансиране.

През 2024/2025 г. в общинските училища работят общо 15 образователни медиатори и петима социални работници, за които е осигурено целево финансиране от държавния бюджет за работа с деца и ученици от уязвими групи и/или от бюджета на проект № BG05SFPR001-1.001-0001 „Успех за теб“, финансиран по програма „Образование“ 2021-2027 г. с конкретен бенефициент Министерството на образованието и науката (МОН).

По проект „Порастваме, играем и творим заедно“ - интерактивни модели за взаимодействие с родителите от етническите малцинства и приобщаване към ценностите на предучилищното образование“, Договор №БС33.22-4-010 от 22.08.2023 г., финансиран от Център за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства (ЦОИДУЕМ), Конкурсна процедура 33.22-2023 са назначени на почасова заетост общо 4 образователни медиатори в селата Безмер, Кабиле, Дражево и Хаджидимитрово. Проведени са над 200 персонални срещи със семейства на деца в предучилищна възраст. Със съдействието на образователните медиатори са приети в детската градина над 20 нови деца.

В Детска градина „Дечка Сюлемезова“, с.Веселиново е назначен на трудов договор един образователен медиатор на 0,5 щ. бр. в рамките на общата численост за

непедагогически персонал на детската градина. Към 31.12.2024 г. е повишен обхвата на децата в образователната институция, като са приети нови 20 деца.

През 2023 г. за работа с деца и ученици от уязвими групи за общинските образователни институции целево от държавния бюджет са получени общо средства в размер на 342 609 лв., от за персонал- образователни медиатори, социални работници и помощници на учителя: 56 000 лв., а през бюджетната 2024 година – 481 049 лв., от тях за персонал 234 000 лв.

Общинските образователни институции и центърът за подкрепа за личностно развитие включват в годишния план за дейността мерките за обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие.

В изпълнение на разпоредбата на чл.7 от Наредбата за приобщаващото образование за организиране и координиране на процеса на осигуряване на общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в детската градина и училището в началото на всяка учебна година със заповед на директора се определя координатор. Координаторът осигурява съгласуваност екипите за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците и дейностите с педагогическите специалисти и с родителите във връзка с подкрепата за личностно развитие на децата и учениците.

Общата подкрепа за личностно развитие се предоставя на всички деца и ученици в съответствие с чл.178 от Закона за предучилищното и училищното образование.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя на деца и ученици със специални образователни потребности, в риск, с хронични заболявания и с изяви дарби в съответствие с чл.187 и чл.188 от Закона за предучилищното и училищното образование, въз основа на оценката на индивидуалните потребности.

Оценката на индивидуалните потребности са извършени от специалисти в съответствие с разпоредбата на Наредбата за приобщаващото образование.

В случаите, когато детската градина или училището не може да осигури специалисти ресурсното подпомагане на децата и учениците със специални образователни потребности, в законово определеният срок, директорът подава информация до община „Тунджа“ с искане за осигуряването му, като посочва видовете специалисти за ресурсното подпомагане. Когато общината не може да осигури необходимите специалисти, по искане на директора, дейностите за ресурсно подпомагане се осигуряват от Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование /РЦПППО/ - гр. Ямбол.

През учебната 2023/2024 г. 12 деца и ученици със специални образователни потребности получават ресурсно подпомагане от ресурсен учител, назначен към Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование /РЦПППО/ - гр. Ямбол.

През двугодишния период на действие на Областната стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в област Ямбол (2023-2024) и на Общинската стратегия за личностно развитие на децата и учениците в Община „Тунджа“ общата цел на приобщаващото образование е предоставяне на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в образователни институции на територията на община „Тунджа“ чрез осигуряване на подходяща физическа, психологическа и социална среда за развитие на способностите и уменията им, в съответствие с техните потребности.

Приобщаващото образование е ориентирано към създаване на условия за личностно развитие на децата и учениците и при нововъзникнали и продължителни кризисни обстоятелства – извънредно положение и епидемична обстановка:

- Осигуряване на условия за интелектуално, емоционално, социално, духовно-нравствено и физическо развитие на всяко дете и ученик в съответствие с възрастта, потребностите, способностите и интересите;

- Ранно откриване на заложите и способностите на всяко дете и ученик и насърчаване на развитието и изаявата им;
- Изграждане на позитивен организационен климат и на подходяща психологическа среда в образователните институции и в центъра за подкрепа за личностно развитие чрез превенция на тормоза и насилието, преодоляване на проблемното поведение, възпитаване на добри поведенчески и мотивационни модели, формиране на социални и комуникативни умения;
- Осигуряване на квалифицирани, мотивирани, ангажирани и ефективни педагогически специалисти;
- Развитие на училищната общност чрез взаимодействие и обратна връзка между деца/ученици/ родители – учители/педагогически специалисти; между училищната общност и местната общност; между училищната общност, местната общност, неправителствени организации, социални партньори и бизнеса;
- Междуинституционално сътрудничество в процеса на осигуряване и осъществяване на обща и допълнителна подкрепа за децата и учениците, особено в условията на непредвидени и продължителни епидемични ситуации (COVID-19, грипни епидемии и др.).

4. Обща подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община „Тунджа“.

- **Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;**

Екипната работа между учителите и другите педагогически специалисти се осъществява във всички образователни институции на територията на община „Тунджа“ чрез дейностите, регламентирани в чл.16 от Наредбата за приобщаващото образование.

Екипната работа е от изключително значение за осъществяване на комплексната подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в институциите от системата на предучилищното и училищното образование на територията на Община „Тунджа“.

Педагогически специалисти, като психолог, специален педагог, логопед и др. в повечето от случаите не са назначени на щат към детската градина или училището, а са наети по проекти или предоставени от друга институция или социална услуга.

От учебната 2023/ 2024 година в две общински детски градини са разкрити работни места за длъжността педагогически съветник.

Реализирани са дейности за повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти чрез включване в обучения по национални програми и по проекти. Осигурява се поддържаща квалификация и преквалификация на педагогическите специалисти, като се отчита необходимостта от кадри за дефицитни длъжности в съответната образователната институция.

- **Допълнителни занимания и модули за преодоляване на обучителни затруднения.**

Общинските детски градини и училища с подготвителни групи участваха в проект BG05M2OP001-3.005-0004 „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“. Проектът се финансира по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г. Конкретен бенефициент е Министерство на образованието и науката, а партньор е Центъра за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства (ЦОИДУЕМ).

По проекта в общинските детски градини и училища с подготвителни групи са сформирани над 40 групи за допълнителна подготовка по български език на деца от

етническите малцинства в задължителна предучилищна възраст. В групите са обхванати около 228 деца.

По проект BG05M2OP001-5.001-0001 „Равен достъп до училищно образование в условията на кризи“ за периода м. септември - м. ноември 2023 г. в детските градини на територията на община „Тунджа“, са сформирани общо 14 групи, като в тях са обхванати общо 78 деца в предучилищна възраст.

През 2024 г. общинските детски градини и училищата с подготвителни групи са заявили участие в проект BG05SFPR001-1.003-0001 „Силен старт“, Процедура: BG05SFPR001-1.003 „Обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие в предучилищното образование“ с конкретен бенефициент Министерство на образованието и науката (МОН).

По проекта се предвижда Дейност 4. „Обща подкрепа за личностно развитие за достъп и трайно приобщаване на деца в предучилищното образование“, която е насочена към превенцията на обучителните затруднения и повишаване на мотивацията за учене с цел намаляване на отпаднали от образование деца и разгръщане на потенциала им за по-успешна социална реализация. Дейността включва допълнителното обучение по български език за деца от уязвими групи като: деца, за които българският език не е майчин, деца, които имат обучителни затруднения и които са отсъствали дълго от детска градина/училище.

Дейността не е стартирала в общинските детски градини.

В модули за допълнително обучение по проекта са включени 5 деца от подготвителната група в НЧ „Васил Левски“, с. Завой и 5 деца от подготвителната група в ОУ „Св. св. Кирил и Методий“, с. Веселиново, община „Тунджа“.

През летните месеци на 2023 г. по проект „Желани пространства“ - комплексен модел на интегрирани услуги за ранно детско развитие и социално включване в малките населени места“, финансиран по ОП РЧР 2014-2020, приоритетна ос 2 „Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване“, процедура BG05M9OP001-2.004 „Услуги за ранно детско развитие“ продължи да се реализира образователната услуга „Допълнителна педагогическа подготовка за повишаване на училищната готовност за равен старт в училище“ (Лятно училище). Сформирани са общо 2 групи с по 15 деца - общо 30 деца в задължителна предучилищна възраст в селата Завой и Хаджидимитрово. Програмата на лятното училище се осъществи в рамките на 4 часа дневно с помощта на педагог и медиатор. С децата са проведени интерактивни ролеви занимания с образователни елементи и игри, както и др. ситуации, чрез които да се съхранят и доразвият придобитите знания и социални умения, усвоени от децата през учебното време в предучилищните групи, преди да постъпят в първи клас. В проектната дейност за периода от 2016 година до 2023 г. включително, са включени общо 210 деца.

Във всички училища на територията на община „Тунджа“ се провеждат допълнително обучение и консултации по учебните предмети от задължителната подготовка за преодоляване на затруднения.

- **Кариерно ориентиране на учениците**

В общинските училища се провеждат дейности за информиране, диагностика, консултиране, посредничество и проследяване за подпомагане на учениците в техния избор на образование в по-горна степен и/или избор на професия, както и за осъществяване на връзка между училищата и бизнеса:

Обсъждат се теми във връзка с кариерното ориентиране се в часа на класа и в занимания по интереси.

Организиран се срещи между учениците и представители на средни училища както и посещения в средни училища. Представят се условията за прием, информация за

предлаганите специалности, програмите и ресурсите за обучение, възможностите за последваща реализация.

Целенасочено се работи за развитие на професионалното образование на територията на община „Тунджа“ чрез инициативи за кариерно ориентиране към специалностите, по които се осъществява прием след завършен 8 клас в Средно училище „Св. Паисий Хилендарски“, с. Скалица и Обединено училище „Васил Левски“, с. Тенево, община „Тунджа“.

През 2024 г. в Средно училище „Св. Св. Паисий Хилендарски“, с. Скалица, завърши седмия випуск дванадесетокласници по специалността „Лозаровинарство“.

За кариерно ориентиране на учениците средното училище организира:

- Посещение на международно изложение „Винария 2024“ в град Пловдив и Винарска изба „Вила Ямбол“ ЕАД.
- Посещение на винарска изба „Балар“ село Скалица
- Проведени са „Отворени врати в учебната работилница“- за представяне на професията Лозаровинар пред по-малките ученици 5-7 клас от СУ Скалица, ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“- с. Бояджик и ОУ „Христо.Ботев“-с. Ботево;
- Проведена е производствената практика на XII клас във „Вила Ямбол“ ЕАД
- Проведени са родителски срещи за предлаганата от училището професия, с оглед реализирането на учениците след завършване на образованието си. Посочена е връзката между професията „Лозаровинар“ на територията на община Тунджа и условията за реализирането ѝ на пазара.
- Участие в традиционния ежегоден общински празник на виното в село Скалица за популяризиране на професионалното образование

Ученици от професионалните паралелки в Средно училище „Св. Паисий Хилендарски“, с. Скалица участваха в Панаир на професионалното образование и кариерно ориентиране в град Ямбол по проект „Модернизиране на професионалното образование и обучение“.

В Обединено училище „Васил Левски“, с.Тенево се провеждат дейности за информиране, диагностика, консултиране, посредничество и проследяване за подпомагане на учениците в техния избор на образование в по-горна степен и/или избор на професия, както и за осъществяване на връзка между училищата и бизнеса: Осъществени са открити уроци, обсъждат се теми във връзка с кариерното ориентиране в часа на класа и възможностите за последваща реализация.

• **Занимания по интереси.**

За децата и учениците от общинската образователна система са осигурени условия и възможности за участие в занимания по интереси чрез включване в различни дейности на детската градина, училището, ОЦИИД с.Кабиле, по проекти и чрез форми на работа в народните читалища. На децата и учениците се предоставя подкрепа за участие и изява на общинско, областно и регионално ниво.

Центърът за подкрепа за личностно развитие – Общински център за изкуство и извънучилищна дейност „Тунджа“, с.Кабиле, община „Тунджа“ осигурява възможности за развитие на творческите способности на децата и учениците.

Реализирани са извънкласни дейности и занимания по интереси в изпълнение на утвърдени Годишни програми на Общински център за изкуство и извънучилищна дейност „Тунджа“, с. Кабиле, община „Тунджа“ .

Ежегодно със съдействието на Сдружението на директорите на общинските училища се провежда традиционният „Бал на седмокласниците и десетокласниците“.

Екипът на центъра организира дейности в рамките на Международния младежки фестивал в с. Безмер.

В навечерието на Коледа, Община „Тунджа“ организира общински детски празник „Коледни звезди над Тунджа“, с участие на деца от различни етноси от общинските детски градини и от полудневните подготвителни групи в общинските училища в селата Завой и Веселиново.

Занимания по интереси се осъществяват в рамките на целодневната организация на обучението и чрез дейности за развитие на способностите, компетентностите и за изява на дарбите на учениците по чл.16а от Наредбата за финансирането на институциите в системата на предучилищното и училищното образование.

Община „Тунджа“ организира съвместно с общинските училища извънкласни дейности, които се финансират със средства от бюджета на общината, по проекти и със средства, събрани чрез благотворителни инициативи.

Общината, учебните и детски заведения и неправителствения сектор осигуряват извънкласни и извънучилищни форми на работа, организирани с ресурсите на проекти с външно финансиране.

С прилагането на интегриран подход и изпълнение на дейностите, консолидирайки ресурси, с ангажираното участие на всички членове на училищната общност - ученици, родители, педагогически специалисти чрез проектите са надградени добрите практики за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община „Тунджа“.

През 2024 г. за поредна година в Посетителския център на община „Тунджа“ в Лесопарк „Бакаджик“ в периода от 17.06.2024 г. до 23.08. 2024 г. по график се проведеха безплатни летни интерактивни занимания за ученици от 10-те общинските училища на територията на община „Тунджа“. Участваха общо 108 ученици. Дейностите по Програмата за всяка организирана група ученици се реализираха в рамките на 5 дни. Учениците посетиха културно-исторически и природни забележителности в Лесопарк „Бакаджик“, участваха в занимания по интереси, спортни дейности, еко-походи, работилници за народно творчество, дискусии и пленери, тренинги и др. Въведе се практика на послание от група към група. В програмата на летните интерактивни събития се включиха аниматори, експерти образователни дейности, лектори, представители на различни професионални организации.

По проект „Пъстър свят, приятелство без граници“ , финансиран от ЦОИДУЕМ, в Детска градина „Щурче“, с. Кукорево са сформирани 2 работилници за гражданско образование и толерантност „Открий своето „АЗ“ и света около теб.“; 2 клуба „Посланици на толерантността“;

По проект „Звездички мечтаят да могат и знаят“ на Детска градина „Звездица“, с. Скалица, финансиран от ЦОИДУЕМ, са сформирани 4 клуба за взаимодействие между деца от различни етноси за придобиване на социокултурна компетентност и формиране на толерантно отношение. Във формите са обхванати общо 68 деца и активни родители;

Проект „Порастваме, играем и творим заедно“ - интерактивни модели за взаимодействие с родителите от етническите малцинства и приобщаване към ценностите на предучилищното образование.“, финансиран от ЦОИДУЕМ, са проведени 16 летни игротеки и 4 театрални работилници за деца и възрастни;

През 2024 година по кампания „Чиста околна среда - 2024“, конкурсна процедура „Обичам природата - и аз участвам“ на ПУДООС са одобрени, реализирани проекти на Детска градина „Изворче“, с.Кабиле; Детска градина „Звездица“, с. Скалица; Детска градина „Кольо Тенев“, с. Тенево; Начално училище „Васил Левски“, с. Завой; Основно училище „Св. св. Кирил и Методий“, с. Бояджик; Основно училище „Христо Ботев“, с. Кукорево; Общински център за изкуство и извънучилищна дейност „Тунджа“, с.Кабиле. Създадена е интерактивна образователна среда за занимания по интереси и за двигателна активност.

По НП „Заедно в изкуствата и спорта“ на Министерство на образованието и науката са реализирани са дейности в шест общински училища: ОУ „Св. св. Кирил и Методий“, с. Бояджик; ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Веселиново; ОУ „Христо Ботев“, с. Кукорево; ОУ „Св. Паисий Хилендарски“, с. Роза; СУ „Св. Паисий Хилендарски“, с. Скалица; Об У „Васил Левски“, с. Тенево.

В НП „България - образователни маршрути“ участваха пет общински образователни институции.

Занимания по интереси се провеждат общинските училища по проект BG05SFPR001-1.001-0001 „Успех за теб“, Процедура BG05SFPR001-1.001 „Обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие в училищното образование“ с конкретен бенефициент Министерство на образованието и науката“.

Насърчава се двигателна активност на децата и учениците чрез подобряване на условията за масов ученически спорт и подкрепа за провеждане на ученическите спортни игри.

Ежегодно в Единен календар на Община „Тунджа“ за проявите в областта на културата, образованието и спорта се включват различни прояви и празници за изява на децата и учениците, някои от които са: Общински детски фолклорен празник „Деца играят на кукери“; Общински детски празник „Водим бъдещето за ръка“; „Коледни звезди над Тунджа; Бал на седмокласниците и др.

Въведени нови форми за изява и развитие на таланта и възможностите на децата и учениците: Еко-поход „Приятели“, общински детски празник по повод 1 юни в лесопарк „Бакаджик“ и др.

Община „Тунджа“ подкрепи участието на Основно училище „Христо Ботев“, с. Кукорево; Основно училище „Св. Паисий Хилендарски“, с. Роза; Основно училище „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Веселиново и Обединено училище „Васил Левски“, с. Тенево в Третия национален ученически фестивал по утринна гимнастика - Ямбол 2024 и в инициативата „Спортувай с Президента“.

През 2024 Община „Тунджа“ стартира интерактивна образователна и социализираща инициатива „На гости на „Тунджа“. Целта на иновативната концепция е осмисляне на свободното време и образователни дейности за деца и възрастни в алтернативна среда, съобразена с местните дадености и специфики, на традиционни и нови за територията производства. Инициативата стартира с анимирани едночасови програми в 4 стопанства на млади земеделски производители от населените места на Община „Тунджа“ - ЗП „Петрови“ от село Гълъбинци; Пчелна ферма „Аврамови“ от село Робово; Медна ферма „Сивкови“ от село Голям Манастир; „Ферма за полезни вещества“ и екологично производство на земеделска продукция на Ива и Георги от Ханово. Всяко от стопанствата бе подготвило едночасова анимирана интерактивна програма от характерни за производствата в нея дейности. Посетителите не просто наблюдават и разглеждат, а участват пряко в обичайните дейности, в подготовката на продуктите, а накрая и дегустират от плодовете на труда на младите тунджански земеделски производители. Програмата „На гости на „Тунджа“ е администрирана от Община „Тунджа“. Тя е насочена към учебни, детски заведения, социални услуги, неформални групи от деца и родители, туристи и посетители на Общината. В програмата се включиха деца от 5-те общински детски градини и учениците от 10-те общински училища.

От 27.02.2024 г. до 31.05.2024 г. се проведеха допълнителни занимания за децата от детските градини на територията на община „Тунджа“ в конната база в село Кабиле. Посещенията се осъществяваха по график и дадоха възможност на децата да се докоснат до живот, различен от ежедневието на технологичния век. На децата се предложиха занимания и разходка с кон /пони/ сред природата, съчетана с максимална безопасност. Децата се запознаха с начина на живот на конете, с грижите по тяхното отглеждане, възпитание и тренировки.

Извънучилищни и извънкласни занимания по интереси се организират и от народните читалища в тунджанските села.

През 2024 г. приключи проектът „Бабо покажи ми, бабо разкажи ми“ на Народно читалище „Светлина-1929“, село Роза, финансиран от община „Тунджа“ чрез платформата „С Тунджа в сърцето“. Той бе насочен към децата от детската градина в селото. Съвместно с жените от пенсионерски клуб „Дълголетие“, с. Роза се осъществиха различни дейности, които целяха да запознаят децата с бита и културата на хората в миналото, да запалят искрата на любов към традициите и обичаите: „Урок по ръкоделие“, „Занимателен урок по засаждане на растения“, „Пазим традициите и ги предаваме на подрастващите“, „На Гергьовден люлки се люлят, момци моми люлеят“, „Рисуване върху керамика“ и др.

Ученици от ЦПЛР - ОЦИИД „Тунджа“ взеха участие в пленер в с. Генерал Инзово, на който бе изрисувана фасадата на чешмата в с. Генерал Инзово от английската художничка Сара Йейтс и мексиканката художничка Паола Делфин.

Пленерът събра деца от детската градина в селото, потребители на Дневен център за стари хора – с. Генерал Инзово, жители и гости на селото. През 2024 г. бяха поведени арт работилници с деца и възрастни хора от с. Генерал Инзово в новия Приложен учебен център за развитие и съхранение на местни традиции, обичаи и занаяти. Традиционно ЦПЛР - ОЦИИД „Тунджа“ участва и в Международния младежки фестивал „Тунджа - Творчество и иновации“ с арт работилници.

• Библиотечно – информационно обслужване

В 4 общински училища функционира училищна библиотека, като училищната библиотека се обслужва от учители. Във другите училища са обособени зони или кътове за четене с детска литература.

Във всички образователни институции в системата на предучилищното и училищното образование се провеждат инициативи и кампании, популяризиращи четенето – седмица на книгата, дни на четенето и др. Ученици участват в литературните дни и срещи с писатели и поети в рамките на програмата по повод Деня на община „Тунджа“ – 22 април.

Общинските училища разполагат с компютърни зали и интернет. За учениците е осигурен достъп до информация, провеждат се дейности за създаване на навици и насърчаване на четенето, за търсене и ползване на информация в интернет, за ползване на електронни образователни продукти, помагала и учебници.

Използват се ресурсите и библиотечния фонд на 40-те народни читалища на територията на общината.

• Грижа за здравето.

В общинската образователна инфраструктура са налични общо 18 здравни кабинета - 6 от тях са разкрити в училищата и 12 в детските градини. В учебно-възпитателните заведения, в които няма здравни кабинети са оборудвани шкафове за спешна помощ.

Здравното обслужване на децата в общинските детски градини и училища се осъществява по график от 15 медицински специалисти по здравни грижи, като общата численост е 8,5 щ.бр.

Грижата за здравето на децата и учениците в общинските училища и детски градини се осигурява по график от назначени на щат медицински специалисти, както и от общопрактикуващите лекари.

Община „Тунджа“ заедно с учебните заведения, от 2008 г. продължава да осигурява безплатно обедно хранене за всички ученици в общинските училища. В двете общински начални училища - НУ „Васил Левски“, с. Завой и НУ „Св. Климент Охридски“, с. Крумово, които не са средищни, обедното хранене се осигурява по проекти в партньорство с Областен съвет на БЧК. В дейностите са през учебната 2023/2024 г. обхванати 94 ученици в начален етап на обучение, а през 2024/ 2025 учебна година – общо 83 ученици.

С грижа за здравето на децата в предучилищна възраст и на учениците от начален етап на образование във общинските образователни институции се реализират дейности по Схема „Училищен плод“ и „Училищно мляко“.

Насърчава се здравословното хранене на децата и учениците чрез повишена консумация на пресни плодове и зеленчуци, мляко и млечни продукти.

През 2023/2024 учебна година в двете схеми са включени общо 971 деца и ученици, а през 2024/ 2025 учебна година – общо 1050 деца и ученици от общинските детски градини и училища.

Посредници в достъпа до здравни услуги на хора от ромската общност и други уязвими групи, както и в комуникацията им с различни институции, са здравните медиатори. За община „Тунджа“ са утвърдени 8 щ. бр. за длъжността „здравен медиатор“. Част от дейностите им за повишаване на здравната култура и подобряване на здравния статус на уязвими групи /в т.ч. роми/ от населението на община „Тунджа“ обхващат съдействие на общопрактикуващите лекари при провеждане на планови имунизации и имунизационни кампании, профилактични прегледи, консултиране при подготовката на документи за представяне пред ТЕЛК и др. Самостоятелно или съвместно с различни институции и/или НПО здравните медиатори разпространяват здравно-информационни материали, организират беседи свързани със семейното планиране, за ползата от ваксинапрофилактиката и други. Освен дейности, свързани със здравеопазването, те извършват и дейности по решаване на комплексни казуси, обвързани със социален, трудов или друг аспект.

През 2024 г. те са съдействие на ОПЛ при провеждане на планови имунизации и имунизационни кампании на 305 деца и 51 възрастни, както и съдействие на ОПЛ при провеждане на профилактични прегледи на 110 деца и 10 възрастни. Пет са съдействията на лекари по дентална медицина /осъществяване на дентални профилактични и/или лечебни дейности .

В дейностите по промоция на здравето - здравно- информационни кампании са проведени 3 бр. -1 /превенция на инфекциозни заболявания, хигиена ,хранене/ и 2 / семейно планиране, сексуално и репродуктивно здраве/

Брой разпространени здравно-информационни материали – 2123.

През 2024 г. се проведе работна среща на експерти от РЗИ - Ямбол със здравните медиатори в изпълнение на заложените дейности по Националната програма за превенция и контрол на туберкулозата в Р България 2021-2025, Националната програма за превенция и контрол на ХИВ и сексуално предавани инфекции в Р България 2021-2025 г. и Националната програма за превенция и контрол на вирусните хепатити в Р България 2021-2025 г.

Здравните медиатори участваха и в годишна среща на НМЗМ-обучение за редките заболявания, рак на маточната шийка, ваксина-профилактика и други теми.

В продължение на повече от шест години – от 2016 г. Община „Тунджа“ реализира проект „Желани пространства“ - Комплексен модел на интегрирани услуги за ранно детско развитие и социално включване в малките населени места“ по схема „Услуги за ранно детско развитие“ по ОП „РЧР“ 2014-2020. Основната цел на проекта е превенция на социалното изключване, намаляване на бедността сред децата и други лица в риск, чрез интегрирани инвестиции в ранното детско развитие и социално включване в

населените места на община „Тунджа“. Проектът приключи през септември 2023 година.

- **Осигуряване на общежитие**

На територията на община „Тунджа“ не са разкрити общежития към училищата.

- **Поощряване с морални и материални награди**

Децата и учениците се поощряват с морални и с материални награди за високи постижения в образователната дейност, в заниманията по интереси и за приноса им към развитието на училищната общност, а именно:

- за постигнати отлични успехи в учебната дейност, класиране на призови места при реализиране на изследователски проекти или проекти за иновации в образованието;

- за класиране на призови места и постижения в общински, областни, регионални, национални и международни състезания, олимпиади, конкурси, фестивали и събития за изява на способностите в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта;

- за прояви на гражданска доблест, участие в доброволчески и благотворителни инициативи, за участие в дейности и прояви за приобщаване на децата и учениците към национално значими идеали и ценности.

Наградите за децата и учениците се учредяват, както следва:

- министърът на образованието и науката може да учредява национални награди;
- началникът на регионалното управление на образованието може да учредява регионални награди;

- кметът на общината със заповед може да учредява общински награди.

Директорът на образователната институция, след решение на педагогическия съвет, със заповед може да учредява награди за децата и учениците, определяни с правилника за дейността на съответната институция.

От 2009 г. в Община „Тунджа“ са приети и се прилагат Правила за условията и реда за отпускане на стипендии и еднократно финансово стимулиране на деца, ученици, студенти и младежи от Община „Тунджа“. Средствата се набират от благотворителни и дарителски кампании, основно от Коледния благотворителен бал на община „Тунджа“.

През изминалата 2024 година община „Тунджа“ връчи стипендии и еднократно финансово стимулиране на 317 ученици, студенти и младежи с високи постижения в образованието, изкуствата и спорта, на стойност 35 920 лева. По този начин общината насърчава младите хора и ги стимулира да развиват своите таланти, както и да трупат нови знания.

Община „Тунджа“ подпомогна и два случая на младежи в затруднено здравословно състояние на обща стойност 22 000 лева.

- **Дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение.**

Основната дейност на Местната комисия срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните при Община „Тунджа“ е насочена към намаляване на престъпленията и противообществените прояви, извършвани от малолетни и непълнолетни.

Съвместната работа на МКБППМН при община „Тунджа“ с Отдел „Закрила на детето“, Инспектор Детска педагогическа стая при РУ „Тунджа“, директори на учебните заведения има за цел да се сведат до минимум противообществените прояви, да се преодолеят негативните нагласи у децата и най-вече ранна диагностика на асоциално поведение сред подрастващите.

С цел предотвратяване и отстраняване на проблеми, причини и условия за извършване на противообществени прояви и престъпления от малолетни и

непълнолетни се провеждат инициативи, кампании, състезания, също така и срещи с родители на деца с негативни нагласи.

През 2024 година са проведени следните мероприятия, инициативи:

- През месец февруари бе отбелязан Денят на розовата фланелка, като на учениците от училищата на територията на община „Тунджа“ бяха раздадени химикали и стикери с надпис „Не на тормоза! Последвай ме!“;

- През месец май в ОДК град Ямбол, ученици от ОУ „Св. Паисий Хилендарски“, участваха в заключително мероприятие по дейност по Национална програма „Работа на полицията в училищата“ под надслов „Ваканция здравей! Да играем безопасно!“. На децата бяха осигурени ранички с надпис „Ваканция здравей! Да играем безопасно!“ и подаръци;

- По случай първия учебен ден – 15 септември, на първокласниците от 10-те училища на територията на общината бяха осигурени комплект ученически пособия и книжки.

- През месец октомври стартира „Детско полицейско управление“ в ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Дражево. То е с двугодишно обучение по превантивната програма на МВР, насочена към ранна превенция сред подрастващите.

- На участващите – ученици от 5-ти клас, МКБППМН осигури светлоотразителни жилетки, шапки, тефтери и химикали.

През 2024 година в Описната книга на Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните са вписани 16 преписки от:

- Районна прокуратура град Ямбол - 13 преписки;
- Районна прокуратура град Сливен - 1;
- Районна прокуратура град Русе – 1;
- Районна прокуратура град Пловдив - 1.

Освен заведените преписки има 7 Наказателни постановления с административно наказание „Обществено порицание“.

По входираните преписки са образувани 14 възпитателни дела, и 2 са прекратени, едното - по чл. 21, ал. 1, т. 4, а второто е прекратено, тъй като непълнолетното лице не е с настоящ адрес на територията на Община „Тунджа“.

При налагане на възпитателни мерки по Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните, съставът, разглеждащ делото, се ръководи от тежестта на извършената проява, инцидентна ли е или лицето има и други регистрирани прояви, както и от причините и условията, довели до извършването ѝ.

Най-често извършваните противообществени прояви са кражба на вещи и унищожаване на чуждо имущество.

През 2024 г. към комисията работиха 2 обществени възпитатели, упражняващи надзор над 4 лица с рецидив в проявите.

През месец април 2024 г. приключи изпълнението на проект „РЕ-АКЦИЯ чрез информация срещу домашното насилие и насилието по полов признак“. Проектът се реализира с финансовата подкрепа на Норвежки финансов механизъм 2014-2021 г., Програма „Правосъдие“, Малка грантова схема. Бенефициент по проекта е Сдружение Евроклуб Жена, а Община „Тунджа“ и Ямболска търговско-промишлена палата бяха партньори по проекта.

В рамките на своето изпълнение, проектът реализира поредица от дейности, като всички те имаха за цел да създадат знания и капацитет в определени представители на обществото ни, за да разпознават и реагират правилно, когато станат свидетели или жертви на домашно насилие или насилие по полов признак:

- Създаване на 3 броя наръчници/ръководства, имащи за цел повишаване на капацитета за превенция и борба срещу домашното насилие и насилието по полов признак;
- Информационна кампания сред 120 деца - ученици от ромски произход;
- Информационна кампания сред 100 жени от ромски произход;
- 30 специалисти, с подкрепящи професии, обучени да разпознават и предоставят подкрепа при идентифициране на домашно насилие, насилие по полов признак или всякакви форми сред децата на училище;
- 17 деца от ромски произход, участвали в лагер-зелено училище, със специален акцент върху превенцията от насилие;
- Информационна кампания сред 30 работещи жени от ромски произход, относно превенция и повишаване на информираността за насилието на работното място;
- Функциониране на 4 SOS-кабинети, в 4 училища от Община Тунджа, които са предоставили психологическа подкрепа и подкрепа за личностно развитие на над 300 ученици и над 100 жени-родители, по-голямата част от тях от ромски произход.

- **Логопедична работа.**

Във всички общински детски градини по проект са обособени зони за логопедична работа. Специалистите се осигуряват от училището или по проекти, социални услуги и/или от Регионалния център в областния град Ямбол (РЦПППО).

Работни места за длъжността „логопед“ на непълно работно време са разкрити в три общински училища

В повечето от детските градини и училища е извършена логопедична диагностика и децата и учениците с установени езиково-говорни нарушения са включени в логопедична работа.

Необходими са мерки за разширяване на обхвата на логопедичната диагностика, за осигуряване на повече квалифицирани специалисти и за подобряване на условията за достъп до логопедична грижа.

5. Допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие на децата и учениците се предоставя на следните целеви групи:

- Деца и ученици със специални образователни потребности (СОП);
- Деца и ученици в риск;
- Деца и ученици с хронични заболявания;
- Деца и ученици с изяви дарби

Във връзка с осигуряването на допълнителната подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в общинските образователни институции е обобщена следната информация относно:

- **Осигуреност с педагогически специалисти за предоставяне на допълнителна подкрепа в ДГ и училища.**

В общинските детски градини, които не прилагат делегиран бюджет, педагогическите специалисти за предоставяне на допълнителна подкрепа на децата се осигуряват чрез проектно финансиране и/или чрез целево финансиране по реда и условията на Наредбата за финансиране на институциите в системата на предучилищното и училищното образование, както и предоставени от други институции (Регионалния център в областния град Ямбол РЦПППО) и социални услуги в общността.

В две общински детски градини са разкрити работни места за педагогически съветник.

В четири от общинските училища е разкрит щат и са назначени училищни психолози. В две е разкрита длъжност за „педагогически съветник“, а в три са назначени логопеди на непълно работно време. Щатната численост, която се обезпечават от бюджетите на общинските училища за педагогически специалисти е недостатъчна и се допълва от психолози, логопеди, наети по проекти.

- **Достъпна архитектурна среда:**

ДГ „Изворче“, с.Кабиле, община „Тунджа“ е монтирана външна хидравлична платформа, както и адаптирани санитарни помещения.

При входа на сградите на целодневна детска група „Роза“, с. Роза, община „Тунджа“ има подстъп за достъп и адаптирано санитарно помещение.

ДГ „Кольо Тенев“, с. Тенево, община „Тунджа“ – изградена рампа.

Достъпна архитектурна среда е изградена в НУ „Св. Климент Охридски“, с. Крумово, община „Тунджа“ – изградена е рампа за достъп, санитарно помещение с достъп на инвалидни колички и монтирана хоризонтална ръкохватка.

Изградена е външна рампа за достъп и в Основно училище „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Веселиново, община „Тунджа“, област Ямбол.

Най-често допълнителната подкрепа включва работа по конкретен случай, психосоциална-рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и рехабилитация на физически увреждания.

- **Социални услуги в подкрепа на приобщаващото образование.**

- Общностен център с кабинет за ранна интервенция на уврежданията**

Общностният център е създаден по проект BG0MOP001-2.004-0059 „Желани пространства – комплексен модел на интегрирани услуги за ранно детско развитие и социално включване в малките населени места“, финансиран по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020.

Разполага с кабинет за ранна интервенция на уврежданията, като услугите се предоставят в изградените зони за семейна подкрепа в детските градини, както и като мобилни услуги в 44 населени места на територията на общината. Предоставят се интегрирани услуги за ранно детско развитие: ранна интервенция на уврежданията; индивидуална педагогическа подкрепа на деца с увреждания; психологическа подкрепа и консултиране на бъдещи и настоящи родители за формиране и развитие на родителски умения; семейно консултиране и подкрепа; индивидуална и групово работа с деца и родители, включително с деца и родители, които не са от уязвими групи, с цел посещаване на детска градина; здравна детска консултация и дейности по превенция на заболяванията; допълнителна педагогическа подготовка за повишаване на училищната готовност на децата за равен старт в училище.

Услугите са насочени към деца до 7 годишна възраст от уязвими групи, включително деца с увреждания и техните семейства, както и бъдещи родители и са предоставени до м. септември 2023 г.

По проект „Бъдеще за всяко дете в община „Тунджа“ са реализирани дейности с цел превенция на социалното изключване, намаляване на бедността сред децата и други лица в риск чрез интегрирани инвестиции в ранното детско развитие и социално включване в населените места на община „Тунджа“. За период от 12 месеца по проекта се предоставят комплексни здравни, социални и образователни услуги.

Това надгражда добрия опит и въведените практики по Проекта за социално включване и други инициативи с външно финансиране, които община „Тунджа“ реализира в последните години. Услугите се предоставят в Общностния център с кабинет за ранна интервенция на уврежданията в с. Козарево и в мрежата от детски

градини и училища на територията на общината, както и като мобилна работа в домовете на потребителите. До м. октомври 2024 г. по проекта са включени общо 300 потребители – деца и техните семейства, които заедно със своите семейства ползват услугите на специалисти, в т.ч. социални работници, психолози, трима педиатри, две медицински сестри, рехабилитатор, двама стоматолози, медиатори.

В партньорство с Агенция за социално подпомагане, се реализира проект „Приеми ме - 2015“ по ОП „Развитие на човешките ресурси“, чрез който се предоставя услугата „Приемна грижа“ на територията на община „Тунджа“. За 2024 г. са осигурени средства в размер на 32 557 лв., чрез които се предоставя професионална приемна грижа от 2 семейства, в които са настанени за отглеждане 2 деца.

През 2024 г. е разкрита социална услуга Общностен център за деца и семейства в с. Козарево.

IV. Анализ на вътрешните (силни и слаби страни) и външните (възможности и заплахи) за средата фактори (SWOT)

Силни страни	Слаби страни
<p>Добро териториално разпределение на мрежата от детски градини и училища и осигурен достъп до предучилищно и училищно образование, вкл. професионално.</p> <p>Целенасочена и последователна политика за подобряване на обхвата в предучилищното образование чрез осигуряване на безплатен и сигурен транспорт за всички деца.</p> <p>Създадени условия за социално включване и подобряване на качеството на предучилищното образование и училищната готовност на децата чрез въвеждане в общинските детски градини задължителна предучилищна подготовка за децата, навършили 4 – годишна възраст по – рано от учебната нормативно определения срок</p> <p>Осигурени условия за едносменен режим и целодневна организация на обучението с безплатно обедно хранене на всички ученици в общинските училища.</p> <p>Създадени условия за професионално образование с подкрепата и в партньорство с бизнеса, осигуряващо възможност за последваща трудова реализация в региона.</p> <p>Осигурени ресурси за изграждане на образователна STEM - среда в 10 общински училища.</p>	<p>Неблагоприятна демографска ситуация и отрицателен естествен прираст.</p> <p>Ниско ниво на познавателни и социално-емоционални умения у деца, за които българския език не е майчин и/или живеят в семейства с нисък образователен статус на родителите.</p> <p>Наличие на „разделена“ грижа за децата в ранна детска възраст от 0 до 3 г., обезпечена предимно чрез проектно финансиране.</p> <p>Незадоволително ниво или липса на умения за прилагане на дигиталните технологии и инструменти на участниците в образователния процес / деца, учители, родители/. Необходимост от въвеждащо и поддържащо обучение за придобиване на дигитални умения и осигурен достъп до дигитални ресурси.</p> <p>Застаряване в учителската професия, наличие на учители без необходимата квалификация и/или с недостатъчно професионален опит.</p> <p>Недостиг на квалифицирани учители и педагогически специалисти за осъществяване на дейностите по приобщаващо образование.</p> <p>Трудности при персонализация на обучението в зависимост от потребностите и интересите на конкретното дете или ученик.</p>

<p>Осъществена подкрепа на процеса за дигитализация в образованието в малките населени места.</p> <p>Създадени условия за мрежи и партньорство между общинските образователни институции, между образователните институции и други институции, вкл. НПО, читалища, центрове за подкрепа за личностно развитие, социални услуги и др.</p> <p>Прилагане на програми за превенция и компенсиране на обучителни трудности.</p> <p>Подобряване на материалната база на училищата и детските градини.</p> <p>Осигуряване на подкрепяща среда на децата и учениците със специални образователни потребности.</p> <p>Създадени условия за развитие на креативност, творчество и иновации, занимания по интереси и извънкласни дейности.</p> <p>Активност на общинската администрация и на общинските образователни институции по отношение на решаване на проблеми на в образованието, включително във връзка с приобщаващото образование, чрез участие в проекти в оперативни програми, подкрепени от ЕС и др. донорски програми;</p> <p>Осигуряване на проектно финансиране по национални, европейски и международни финансови инструменти за реализиране на образователни политики и приоритети.</p> <p>Наличие на добър административен капацитет на Община "Тунджа" и на екипите на общинските образователни институции за реализация на проекти в образованието, включително с фокус върху приобщаващото образование.</p> <p>Създадени условия за родителско и гражданско участие в живота на образователните институции и в процеса на управление на образованието</p> <p>Реализирани инвестиции в обновяване и подобряване на материалната база в общинските детски градини и училища.</p>	<p>Трудности, свързани с работа в мултикултурна среда.</p> <p>Необходимост от осигуряване на достъпна архитектурна среда в голяма част от образователните институции.</p> <p>Необходимост от подобряване на комуникацията и единен подход между институциите, НПО, социалните услуги и др. в подкрепа на личностното развитие на децата и учениците.</p> <p>Трудности при изграждане и развиване на ефективни училищни общности и трайно взаимодействие с родителите за подобряване на резултатите от обучението, възпитанието и социализацията на децата и учениците.</p> <p>Недостатъчен мониторинг и оценка на въздействието от дейностите за подкрепа за личностно развитие и обмяна на практики за приобщаващо образование.</p> <p>Необходимост от обмяна на добър опит и практика за осъществяване на приобщаващо образование в пандемична ситуация или в локдаун.</p>
--	--

Възможности	Заплахи
<p>Държавна и общинска финансова подкрепа за обхващане на децата в детските градини.</p> <p>Усъвършенстване на механизмите за диференциране на единните разходни стандарти.</p> <p>Делегиране на административни и финансови възможности на директорите на общинските детски градини.</p> <p>Целенасочена подкрепа и развитие на култура за иновации, креативност и споделяне на добри практики в областта на приобщаващото образование чрез обединяване и работа на институции в мрежа и на педагогическите специалисти и учителите в общности.</p> <p>Прилагане на интегриран подход при реализиране на приобщаващото образование.</p> <p>Подобряване на материалната база на образователните институции с оглед функционалната и пригодност за целите на приобщаващото образование.</p> <p>Създаване на възможности за изграждане на достъпна архитектурна среда</p> <p>Подобряване на условията за целодневна организация на обучението.</p> <p>Прилагане на система от мерки за осигуряване на пълен обхват на подлежащите на задължително образование</p> <p>Разширяване на възможностите за занимания по интереси, извънкласни и извънучилищни дейности</p> <p>Квалификация на учителите и педагогическите специалисти за осигуряване на пълноценна подкрепа за личностно развитие</p> <p>Развитие на система от мерки и стимули за привличане и мотивиране на млади учители и повишаване на привлекателността и авторитета на учителската професия</p> <p>Повишаване на мотивацията и ангажираността на родителите в процеса на</p>	<p>Негативни последици и влияние върху образователната система, произтичащо от ограниченията и рисковете от пандемията COVID – 19.</p> <p>Негативни демографски и миграционни процеси.</p> <p>Намаляване броя на децата в малките населени места</p> <p>Повишаване на дела на децата, чийто майчин език не е български и голям брой деца/ученици с обучителни трудности поради недостатъчно владееене на български език.</p> <p>Застаряващ педагогически персонал и липса на достатъчно млади квалифицирани и мотивирани учители, способни да прилагат иновативни подходи и дигитални технологии.</p> <p>Слаба заинтересованост и ангажираност на значителна част от родителите на деца и ученици</p> <p>Слаба мотивация за учене при част от учениците.</p> <p>Недостатъчна квалификация на учители и педагогически специалисти за осъществяване на процеса на приобщаващо образование</p> <p>Липса на методики за прилагане на стандарти за ранна детска грижа</p>

формулиране и осъществяване на образователните политики и засилване участието им в живота на образователните институции.	
--	--

Изводи.

- Мрежата от образователни институции в Община „Тунджа“ е териториално разгърната и осигурява достъп до предучилищно и училищно образование за децата и учениците от всички населени места на територията на общината и от населени места от съседни общини. Осигурени са условия за средно професионално образование в Средно училище „Св. Паисий Хилендарски“, с. Скалица и Обединено училище „Васил Левски“, с. Тенево, община „Тунджа“.

- Налични базови условия и ресурси за осъществяване на подкрепата за личностно развитие на децата и учениците в институциите в системата на предучилищното и училищното образование, съвместно с държавните и местните органи и структури и доставчиците на социални услуги.

- Дейностите за развитие на дарбите и интересите на децата и учениците са разнообразни и имат традиции. Извънкласна и извънучилищна дейност се организира за всички деца и ученици в съответствие с техните интереси и потребности от общинския център за подкрепа за личностно развитие – Общински център за изкуство и извънучилищна дейност „Тунджа“, с. Кабиле, както и в образователните институции чрез проектно и/или целево финансиране. Използват се и ресурсите на мрежата от народни читалища в населените места на територията на общината и на разкритите социални услуги в общността.

- На територията на Община „Тунджа“ няма общински център за ресурсно подпомагане и допълнителната подкрепа се предоставя от специалисти от Регионалния център на територията на община Ямбол. При необходимост тази подкрепа се реализира от социални услуги в общността по проекти и/или може да бъде възлагана и на лицензирани доставчици на услуги.

- Общината и образователните институции прилагат целенасочена политика и междуинституционални механизми за превенция на отпадането на децата и учениците от образователната система. Необходимо е развитие на училищни общности, които да взаимодействат координирано за предотвратяване на риска от напускане на образователната система.

- Моделът на „образователният медиатор“/ социален работник доказва своята ефективност, включително и по отношение на приобщаващото образование. Образователната медиация и посредничество е необходимо да получи устойчивост и развитие, като държавно делегирана дейност по аналогия на здравната медиация.

- Община „Тунджа“ е разработила самостоятелно и продължава да прилага цялостни политики за обезпечаване на дейностите за подкрепа на личностно развитие, чрез финансиране на общински програми и проекти за спорт, превенция, здраве и социални дейности, осигуряване на специалисти.

- Създадени са условия за сътрудничество, партньорство и споделени ангажименти между участниците в процеса на образование, като е необходимо да бъдат въведени процедури за повишаване на координацията и ефективността от комуникацията и взаимодействието между тях.

- Осигуряват се допълнителни финансови ресурси по проекти, финансирани със средства по различните национални, европейски и международни програми и финансови инструменти, за целите на приобщаващото образование и в подкрепа на

лично развитие на децата и учениците и към постигане на положително въздействие върху местната общност.

- В образователните институции в системата на предучилищното и училищно образование се прилагат планове за квалификация на педагогическите специалисти, но е необходима целенасочена квалификация на учителите за придобиване на компетентности и умения за приобщаващо образование. Броят на педагогическите специалисти като детски и училищни психолози, логопеди и др. е недостатъчен и се осигурява чрез проекти или социални услуги.

Заключение.

Законът за предучилищно и училищно образование и Наредбата за приобщаващо образование определят регламентите на приобщаващото образование, като разписват междусекторните политики, интегрирана грижа и споделянето на ангажиментите между институциите в грижата и подкрепата на всички деца и ученици, съобразно техните потребности, интереси и с оглед създаване на оптимални условия и възможности за лично развитие и участие във живота на общността.

Ценностите за личностното развитие и принципите на приобщаващото образование, което е част от правото на образование на всяко дете и ученик изискват ангажираност на всички институции и заинтересовани страни, както и отговорното участие на родителската общност.

Приобщаващото образование е динамичен процес, който протича в реална среда и налага иновативни, адекватни и навременни мерки в съответствие с факторите на външно въздействие на средата, особено при неочаквани и продължителни пандемии, използване в максимална степен консолидирано и гъвкаво наличните ресурси за преодоляване на последиците.

Приобщаващото образование изисква диалог и координиране на усилията между всички участници в образователния процес, органите на управление на държавно и местно ниво, с цел осигуряване на физическа, психологическа и социална подкрепа на децата и учениците за развиване на способностите и уменията на всяко дете и ученик, особено в ситуации, налагащи неприсъствено обучение, социална дистанция и изолация.

Анализът на потребностите от подкрепа за лично развитие на децата и учениците в община „Тунджа“ е приет с Решение № 383 по Протокол № 20/30.01. 2025 г. на Общинския съвет „Тунджа“.